

BUILD UP Skills QualiShell
*Schema națională de calificare pentru forța de muncă din construcții
pentru realizarea de anvelope de înaltă performanță ale clădirilor*

Raport
Workshop Regional Timișoara,
16 aprilie 2015

aprilie 2015

Acest raport a fost elaborat în cadrul proiectului BUILD UP Skills QualiShell, derulat în perioada 1 octombrie 2013 – 31 mai 2015 în cadrul programului Energie Inteligentă Europa finanțat de Comisia Europeană prin Agenția Executivă pentru Intreprinderi Mici și Mijlocii (EASME).

Proiectul BUILD UP Skills QualiShell urmărește dezvoltarea și implementarea la nivel național a schemelor de calificare a montatorilor de sisteme opace de termoizolare a anvelopei clădirii și a montatorilor de sisteme de tâmplărie termoizolantă, prin dezvoltarea de instrumente care să permită introducerea cunoștințelor și competențelor adecvate în calificările relevante și să stimuleze evoluția sistemului național al calificărilor și a viziunii actorilor cheie din sectorul construcțiilor, asigurând trecerea efectivă de la practicile curente de realizare a clădirilor la realizarea corectă a clădirilor cu consum de energie aproape egal cu zero în România.

Acest raport prezintă rezultatele celui de-al treilea Workshop Regional organizat în cadrul proiectului BUILD UP Skills QualiShell, în data de 16 aprilie 2015 la Timișoara.

Co-funded by the Intelligent Energy Europe
Programme of the European Union

Întreaga responsabilitate pentru conținutul acestui raport revine autorilor. Acesta nu reprezintă în mod obligatoriu poziția Uniunii Europene. Nici EASME, nici Comisia Europeană nu sunt responsabile pentru orice utilizare care poate fi făcută din informațiile conținute de prezentul raport.

Informații suplimentare

Mai multe detalii privind BUILD UP Skills QualiShell pot fi găsite la www.iee-robust.ro/qualishell

Mai multe detalii privind proiectele BUILD UP Skills pot fi găsite la www.buildupskills.eu

Mai multe detalii privind Programul IEE pot fi găsite la <http://ec.europa.eu/intelligentenergy>

CUPRINS

1. INTRODUCERE.....	4
2. DESFĂȘURAREA EVENIMENTULUI	5
3. CONCLUZII.....	12
4. AUTORI / CONTRIBUITORI.....	13

1. INTRODUCERE

În data de 16 aprilie 2015, la Hotel Timișoara, sala Viena, a avut loc cel de-al III-lea Workshop Regional organizat în cadrul proiectului "**BUILD UP Skills QualiShell – Schema națională de calificare pentru forța de muncă din construcții pentru realizarea de anvelope de înaltă performanță ale clădirilor**".

Evenimentul a avut ca scop consultarea activă cu privire la identificarea instrumentelor pentru stimularea folosirii personalului calificat în proiecte publice locale de reabilitare termică a clădirilor precum și cu privire la stimularea parteneriatelor locale pentru formare profesională în vederea implementării schemei naționale de calificare dezvoltată în cadrul proiectului BUILD UP Skills QualiShell, cu cele două componente aferente: "Montator sisteme opace de termoizolare pentru clădiri" și „Montator sisteme de tâmplărie termoizolantă” la nivel regional și pe termen lung. De asemenea, evenimentul a urmărit identificarea dificultăților, a barierelor și a oportunităților specifice pentru Regiunea Vest în domeniul abordat.

La eveniment au participat: consorțiul proiectului alături de reprezentanți ai companiilor din sectorul construcții și ai producătorilor / furnizorilor de materiale / sisteme pentru construcții, ai furnizorilor de formare profesională continuă, ai învățământului profesional și tehnic, reprezentanți ai asociațiilor de proprietari din județul Timiș, în total numărul participanților fiind de 31 de persoane, conform listei de mai jos:

Listă participanți Workshop Regional Timișoara, 16 aprilie 2015

Nr.	Organizație	Nume
1	Autoritatea Națională pentru Calificări	Liliana Andreescu
2	Bussiness Development Group	Narcisa Silion
3	Bussiness Development Group	Ciprian Nanu
4	Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic	Angela Popescu
5	Colegiul Tehnic de Vest	Simona Alina Lazăr
6	Colegiul Tehnic de Vest	Cosmin Nicolae Hogeia
7	Comisia Națională Comportarea in situ a Construcțiilor	Nicolae Fântânanu
8	Comitetul Sectorial în Construcții	Gabriel Mocanu
9	Federația Asociațiilor de Locatari Timișoara	Petru Olariu
10	Fundația Româno - Germană Timișoara	Dan Lazăr
11	Grupul pentru calitatea sistemelor de termoizolație QETICS	Cristian Groza
12	INCD URBAN-INCERC	Horia Petran
13	INCD URBAN-INCERC	Mihaiela Plaiu
14	Întreprindere Individuală Susanu Sevastian	Sevastian Susanu
15	Lasselsberger-Knauf SRL	Zsolt Halmagyi
16	Lasselsberger-Knauf SRL	Dorin Mihu

Nr.	Organizație	Nume
17	OCTAVDELPHIA	Martina Ghebhardt
18	OCTAVDELPHIA	Octavian Roșu
19	Patronatul Producătorilor de Tâmplărie Termoizolantă	Ligioara Florea
20	Patronatul Societăților din Construcții	Ioana Vlad
21	Patronatul Societăților din Construcții, filiala Vest	Stefan Moldt
22	Patronatul Societăților din Construcții, filiala Vest	Liviu Dâmboiu
23	PSG-Group	Dana Grosanu
24	Romstal	Octavian Gavra
25	SC ALCO LINE M.G. SRL	Mihai Maresi
26	SC ALUSYSTEM SRL	Mihaela Liliana Feru
27	SC IAB CONSTRUCT SRL	Iustinian Badea
28	SC PROIECTIM CONSTRUCT SRL	Alin Holom
29	SC TOTAL CONSTRUCT SRL	Diana Onica
30	SILDOR	Florin Lăcățiș
31	UP Timișoara, Facultatea de Construcții	Emilian Valea

2. DESFĂȘURAREA EVENIMENTULUI

Evenimentul a fost structurat în 2 părți:

Partea I: Sesiunea Plenară

- Prezentarea obiectivelor și a stadiului actual al proiectului BUILD UP Skills QualiShell
(*reprezentant INCĐ URBAN-INCERC, Coordonator proiect*)
- Prezentarea Cursului Pilot pentru „Montator sisteme opace de termoizolare pentru clădiri” - Manualul de curs și Ghidul Formatorului aferent programei de pregătire teoretică și practică a cursului de formare profesională
(*QETICS, membru al consorțiului*)
- Prezentarea Cursului Pilot pentru „Montator sisteme de tâmplărie termoizolantă” - Manualul de curs și Ghidul Formatorului aferent programei de pregătire teoretică și practică a cursului de formare profesională
(*reprezentant PPTT, membru al consorțiului*)
- Prezentarea conceptului de parteneriat QualiShell, beneficiile utilizării Schemei Naționale de Calificare și oportunități de finanțare a programelor de formare profesională continuă
(*reprezentant PSC, membru al consorțiului*)

Partea a II-a: Sesiune Interactivă

Dezbatere interactivă Partea I

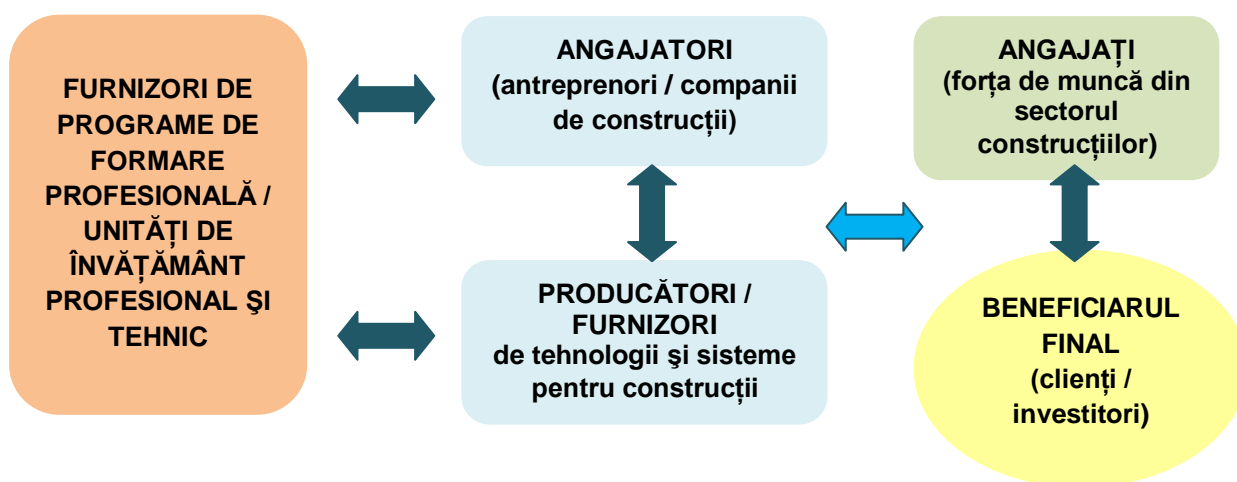
- Temă:** *Consecințele utilizării forței de muncă slab calificată / necalificată în realizarea lucrărilor de reabilitare termică a clădirilor - Creșterea nivelului de calificare a muncitorilor ca soluție pentru garantarea creșterii performanțelor energetice ale clădirilor*
- *Formare profesională continuă vs. Evaluarea competențelor dobândite în context informal sau nonformal. Argumente pro și contra. Avantaje/Dezavantaje pentru companiile de construcții.*

Dezbatere interactivă Partea a II-a

- Temă:** *Stimularea parteneriatelor pentru formare profesională în vederea implementării schemelor de calificare*
- *Nevoi și zone comune de interes între piața de formare și piața muncii. Cereri și oferte ale actorilor implicați într-un parteneriat pentru educație.*
 - *Beneficii obținute în urma formării profesionale a forței de muncă în construcții. Beneficii pentru participanții la un parteneriat pentru educație.*

- **Barriere** (legislative, tehnice, financiare etc.) care împiedică dezvoltarea și funcționarea parteneriatelor pe termen lung. Analiza de soluții posibile.
- Posibilități de **agregare** a unui acord de parteneriat local pentru educația forței de muncă în construcții. Pași de urmat.

Unul dintre obiectivele proiectului **BUILD UP Skills QualiShell** constă în **asigurarea implementării schemei naționale de calificare** dezvoltată în cadrul proiectului, cu cele două componente aferente: „**Montator sisteme opace de termoizolare pentru clădiri**” și „**Montator sisteme de tâmplărie termoizolantă**” la **scară largă și pe un orizont de timp îndelungat**. În acest context, proiectul își propune dezvoltarea de mecanisme și măsuri pentru promovarea de **parteneriate efective între sistemul de educație și sectorul construcțiilor**, parteneriate care au ca scop **calificarea forței de muncă în construcții**:

ASPECTE DISCUTATE

- ✚ Este piața pregătită pentru formarea profesională în construcții?
- ✚ Sunt firmele de construcții pregătite pentru a oferi standardele de calitate cerute de către clienți (beneficiarii proiectelor de creștere a performanței energetice a clădirilor – de exemplu, asociațiile de proprietari)?
- ✚ De ce nu sunt prezente autoritățile locale la astfel de consulări și cum pot fi acestea implicate pentru a sprijini parteneriatele în vederea creșterii calității lucrărilor de construcții?

Proiectele de reabilitare termică a clădirilor

- Proiectele de reabilitare termică a clădirilor nu sunt adaptate la nevoile / deficiențele fiecărei clădiri, nu sunt particularizate astfel încât să reflecte realitatea pentru fiecare clădire supusă reabilitării, ci se urmărește de regulă proiectul original și se oferă soluții generalizate pentru procesul de reabilitare, fără diferențiere între lucrări și clădiri - măsurătorile și constatările trebuie făcute cu tehnologie modernă și autorizată, de către persoane specializate pentru identificarea corectă și exactă a deficiențelor specifice fiecărei clădiri supusă reabilitării termice.
- Au fost reclamate lucrări de calitate îndoielnică, executate în urma unor proiecte greșite, situații în care proiectantul a fost obligat să suporte o parte din cheltuieli pentru remedieri, dintre care unele nu s-au materializat niciodată.
- Proiectele executate în regim privat au întâmpinat aceleași greșeli, aceleași lucrări de proastă calitate ca și cele cu finanțare guvernamentală, fiind cauzate în principal tot de lipsa personalului calificat.
- În procesul de reabilitare termică / anvelopare a clădirilor sunt în jur de 40-50 de detalii de execuție care trebuie respectate, fiecare având o importanță deosebită, ca atare este necesar ca angajații să fie instruiți pentru a cunoaște toate detaliile tehnice astfel încât să se obțină lucrări de calitate.
- Pe lângă lucrările de anvelopare este necesară și remedierea hidroizolației (acoperiș neetanș) pentru a se obține eficiența energetică dorită în clădirea reabilitată → este propusă realizarea unor programe de calificare pentru montatorii de sisteme de hidroizolație.
- Garanția de doar 2-3 ani nu este suficientă pentru urmărirea unei lucrări de reabilitare și rezistența / calitatea materialelor folosite, în condițiile în care acest termen trebuie corelat cu cel solicitat de Comisia Europeană pentru urmărirea finanțării, respectiv de 5 ani – legislația europeană impune ca durata de viață a unui produs / sistem pus în operă să fie mai mare decât durata de recuperare a investiției. O soluție ar putea fi o corelare între cele două termene.
- În cadrul Primăriei Municipiului Timișoara nu există specialiști care să urmărească tot parcursul lucrărilor începând din faza de proiectare până la cea de execuție și recepție.
- Este necesară o intensificare a controalelor din partea organismelor abilitate atât asupra personalului calificat cât și asupra calității materialelor utilizate.
- Pentru o reabilitare termică completă trebuie avută în vedere și hidroizolația teraselor - este necesară implicarea în parteneriat a furnizorilor de hidroizolații pentru terase.

EDUCAȚIE – FORMARE PROFESIONALĂ A ADULȚILOR

- Colegiul Tehnic de Vest este singura unitate de învățământ profesional și tehnic din Timișoara care mai are o clasă cu specializarea construcții.
- Furnizorii de programe de formare profesională continuă a adulților întâmpină dificultăți în recrutarea cursanților chiar și în cazul cursurilor gratuite (există cursuri pentru care sunt oferite și subvenții). De asemenea, furnizorii care percep taxe de înscriere pentru cursurile oferite au de pierdut în fața celor care prin derularea unor proiecte finanțate din fonduri europene oferă cursuri gratuite și au greutăți în a rămâne pe piață. Există calificare și fără fonduri de genul POSDRU iar piața ar trebui pregătită în acest sens. Proiectul BUILD UP Skills QualiShell sprijină acest aspect.
- Costurile pentru calificare nu trebuie să fie considerate cheltuieli, ci o investiție pe termen lung atât pentru cursant cât și pentru angajator.
- Mulți dintre cei care doresc să urmeze cursuri de calificare o fac cu interesul de a pleca mai apoi din țară. O atitudine corectă ar fi de respingere a celor care doresc să se califice pentru motive pe termen scurt.
- FRG Timișoara a avut și are în continuare colaborări cu producătorii de materiale pentru construcții (Lasselsberger Knauf, Henkel, Velux etc.) și susține parteneriatele între educație și industrie.
- Există meseriași buni dar cu un nivel scăzut de educație care le limitează accesul la programele de calificare. Sistemul „A doua șansă” permite îndeplinirea condițiilor de acces pentru calificarea și a persoanelor mai puțin instruite, însă are o serie de restricții cum este faptul că nu se poate aplica persoanelor care au părăsit școala în urmă cu mai mult de trei ani.
- De asemenea abandonul școlar reprezintă o gravă problemă în procesul de calificare iar școlile subliniază lipsa sprijinului din partea autorităților în acest sens.
- Dezvoltarea unui curs de calificare pentru adulți se face în funcție de cerințele / nevoile și necesarul manifestat de companiile dintr-un anumit domeniu de activitate. Sectorul construcții este slab promovat fapt ce duce la o atracție scăzută spre acest domeniu.
- Se constată o neimplicare a autorităților care nu susțin eficient formarea profesională.

SECTORUL CONSTRUCȚII

- Principala problemă a firmelor de construcții o reprezintă păstrarea personalului pe termen lung și concurența firmelor care execută lucrări de proastă calitate. Acestea au temerea că în timpul sau după perioada de calificare, cursantul poate să părăsească

compania sau țara pentru oferte mai atractive → este necesară schimbarea paradigmei printre constructori care caută să răspundă la întrebarea „Dacă îmi calific angajații și apoi pleacă sau cer mai mulți bani?” către punerea problemei prin „Dacă nu îmi calific angajații și ei rămân?”, atitudine necesară pentru implementarea cerințelor din ce în ce mai mari referitoare la eficiența energetică în clădiri către nivelurile de „consum de energie aproape egal cu zero” (nZEB) pentru clădirile noi.

- Criteriul de atribuire „prețul cel mai scăzut” conduce la o calitate îndoielnică a lucrărilor executate și ca urmare generează nemulțumiri pentru toate părțile implicate inclusiv pentru firmele de construcții → eliminarea „prețului cel mai scăzut” ca și criteriu principal. Ordinea logică a cerințelor obligatorii ar trebui să fie: calificarea personalului, dotarea și capacitatea companiei de a executa lucrările și apoi oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere economic.
- Legislația actuală nu impune cerințe pentru subantreprenori / subcontractori, iar antreprenorul general nu își asumă pe deplin responsabilitatea pentru lucrările subcontractate → este necesară includerea în caietele de sarcini a anumitor condiții pentru subcontractanți pentru a fi interesați și responsabilizați de calitatea lucrărilor subcontractate chiar dacă nu participă ca ofertant direct la licitații.
- Deși se practică și se preferă specializarea pe anumite competențe, constructorii din Timiș doresc să aibă personal calificat pentru toate activitățile din domeniu inclusiv pentru montatori SOT și STT. Interesul muncitorului pentru o anumită activitate îl motivează pe angajator să-l trimită să urmeze un curs de calificare.
- Reprezentanții Lasselsberger Knauf (producători sisteme de termoizolare ETICS) sunt foarte interesați de calificarea forței de muncă în parteneriat cu piața de construcții și cea de formare profesională a adulților. Aceștia au întâlniri anuale cu partenerii comerciali pentru promovarea produselor proprii prin comparație cu produsele existente pe piață însă este necesară o campanie de promovare mai “agresivă” pentru a arăta beneficiarilor riscurile la care se supun atunci când utilizează materiale de proastă calitate - o campanie neutră de educare a beneficiarului care nu conștientizează gravitatea calității proaste a lucrărilor de construcții.
- Garanția oferită de producătorii / furnizorii de materiale se acordă pe produs și nu pe sistem (compus din mai multe produse) ceea ce duce la primirea de reclamații inclusiv pentru punerea în operă. Responsabilitatea în acest caz este a dirigintei de șantier care este răspunzător de calitatea materialelor utilizate iar punerea în operă trebuie făcută cu personal calificat care să cunoască tot ce este necesar despre componența și montarea unui sistem, indiferent de producătorul care îl furnizează → în cadrul cursurilor de formare trebuie să se insiste pe detaliile tehnice de execuție având în vedere faptul că montajul incorect al detaliilor tehnice produce în general cele mai multe reclamații.

Informații de acest tip se regăsesc în cele două manuale de curs dezvoltate în cadrul proiectului BUILD UP Skills QualiShell iar acestea pot fi actualizate de către furnizorii de formare profesională în funcție de evoluția tehnologiilor sau alte aspecte de acest gen.

- Durata unui curs de calificare este considerată prea mare de către companiile de construcții iar scoaterea acestora din producție pe durata cursurilor reprezintă o problemă pentru angajatori.
- Oferirea de bonificații suplimentare celor care au investit în calitate ar putea duce la departajarea ofertanților prin acordarea unui punctaj corect, detaliat și la promovarea companiilor de construcții care investesc în calitate și calificări - poate fi echivalată cu o cerință tehnică.

BENEFICIARUL DIRECT

- Reprezentantul asociațiilor de locatari din Timișoara propune ca programele de reabilitare termică să poată fi accesate și direct de către beneficiari în colaborare cu autoritățile locale și aduce în discuție o serie de nereguli apărute în atât în fazele de scriere a proiectelor cât și în implementarea acestora (ex: decopertarea clădirilor, lucrări suplimentare care nu au fost necesare etc.).
- Asociațiile de proprietari sunt nemulțumite de faptul că licitațiile pentru lucrările de reabilitare nu au respectat legislația și normele impuse pentru acest proces. Se consideră că lucrările au fost acordate preferențial, fără o selecție corectă, ba chiar există suspiciunea că proiectele cu finanțare europeană au fost dezvoltate fără transparență și au favorizat anumite entități → modificarea legislației astfel încât să se elimine posibilitatea acordării de finanțări „dedicate” (facilitate de regulă prin scrierea caietelor de sarcini).
- Asociațiile de proprietari consideră că în caietele de sarcini trebuie inclusă ca cerință obligatorie experiența firmelor de construcții în domeniul / proiectul pentru care licitează prin exemplificarea lucrărilor executate.
- În situația reclamațiilor privind întârzierea sau calitatea îndoielnică a lucrărilor executate, trebuie combătută motivarea autorităților conform căreia proprietarii nu au o contribuție financiară și ca atare nu au dreptul la obiecții cu privire la calitatea lucrărilor deoarece reabilitarea se face din fonduri publice. După mai multe demersuri, în prezent asociațiile de proprietari au dreptul la opinie și decizie, pot participa la licitații (alături de constructori și autorități), pot urmări lucrările de reabilitare încă din faza de proiectare și pot chiar să depună plângere penală împotriva diriginților de șantier care nu respectă normele și cerințele impuse în procesul de reabilitare / anvelopare → este popusă conceperea unui ghid de informare / atenționare și recepție a lucrărilor pentru beneficiar.

- Reprezentantul asociațiilor de locatari este de acord că parteneriatul este soluția pentru obținerea calității în lucrările de reabilitare termică a clădirilor.

3. CONCLUZII

- ✓ Există disponibilitate din partea tuturor actorilor prezenți la workshop de a dezvolta / încheia parteneriate pentru educație în județul Timiș în vederea implementării Schemei Naționale de Calificare dezvoltate în cadrul proiectului BUILD UP Skills QualiShell la scară largă și pe termen lung, fiecare conștientizând avantajele obținute. Deși în momentul de față se constată că piața nu este pregătită pentru calificarea forței de muncă în construcții, cei interesați, printre care se numără și participanții la workshop, trebuie să ia atitudine pentru a schimba acest lucru.
- ✓ Este necesară conștientizarea cu privire la importanța calității lucrărilor de construcții prin utilizarea personalului calificat și a materialelor de calitate, în rândul tuturor celor implicați.
- ✓ Participarea la licitații ar trebui condiționată de dovada firmelor că dețin personal calificat dar și de capacitatea reală disponibilă astfel încât acestea să nu dețină personal calificat doar pe hârtie.
- ✓ Fundația Româno-Germană Timișoara (Centru de formare profesională) are disponibilitatea de a implementa schema de calificare QualiShell, va promova parteneriatele între educație și industrie pentru calificarea forței de muncă în construcții și este în curs de autorizare pentru cursurile de montator SOT și montator STT.
- ✓ Consorțiul proiectului oferă sprijin, consultanță și materiale (manuale de curs, ghiduri etc.) cu titlu gratuit, cu mențiunea că acestea pot fi completate - actualizate de către furnizorii de programe de formare profesională în funcție de evoluția tehnologiei.

În urma participării la eveniment, o serie de entități și-au exprimat interesul de a încheia parteneriate pentru calificarea forței de muncă în construcții în județul Timiș și s-au angajat că vor semna un acord de parteneriat pus la dispoziție de echipa proiectului BUILD UP Skills QualiShell.

4. AUTORI / CONTRIBUITORI

Autori:

Narcisa Silion	Business Development Group	
----------------	----------------------------	---

Contribuitori:

Horia Petran	Institutul National de Cercetare-Dezvoltare in Constructii, Urbanism si Dezvoltare Teritoriala Durabila "URBAN-INCERC"	
Mihaela Plaiu		
Ciprian Nanu	Business Development Group	
Florentina Nanu	Business Development Group	